

# הכונס פרק ששי בבא קמא

נו.

עין משפט  
נר מצוה

לא א ב ג ד מיי פ"א  
מהל' גולה ואצירה  
הלכה יד טו ועין במ"מ  
סמוע עשין עד טו"ש ח"מ  
ס"י רסו ספ"א א:  
לב ה מיי פ"ד מהל'  
גביה הלכה י ועין  
שס ופ"א מהלכות גולה  
ואצירה הלכה ח סמוע עשין  
עד טו"ש ח"מ ס"י שנה  
ספ"א א:  
לג ו מיי פ"א מהלכות  
גולה ואצירה הל' טו  
סמוע עשין עד טו"ש ח"מ  
ס"י רסו ספ"א א:  
לד ז מיי פ"ד מהל'  
גביה הל' ד (וטו"ש)  
ח"מ ס"י שנה:  
לה ט מיי שס פ"א הל'  
ג סמוע עשין עד  
(וטו"ש ח"מ שס):

## מוסף רש"י

לגיתו ולחורבתו מביק.  
דקו"ה השנה ופסוק  
(ב"מ ל"א). דלא בעינן  
דעת בעלים. לומר לו  
שמוך פתח שהחורבה  
לגיתך שמהלכה אובדת  
(שם). הכל צריכין דעת  
בעלים. גנב גזלן וד'  
שומרים שהיו צריכים  
להודיע, ואם לא הודיעו  
ומתה או נגנבה חייבים  
בפחיתות, דכיון דידע  
שזה לא ידע שהחורבה,  
לא מהר בה ולא מאכילה  
(שם). הדיוטין טענת גנב  
באבדירה. מולא אצירה  
שטוען נגנבה הימני לאחר  
שמהלכה (לקמן ט"ג).

מלוא קעציד ולכלל הוא כשומר שכן והא דצבי לאוקמא פלוגתייהו  
בדרכה ורז יוסף והו רבה כר"א שהוא שמומי ועוד קאמר לימא  
דרכ יוסף תנאי היא ומסיק דרז יוסף ככולי עלמא ומשמע דרבה  
דלא לרבי עקיבא ולא כרבי עקיבא אלא כר"א ולא כרבי עקיבא  
שכן אי אפשר לומר כן דעל כרחק  
לרבה אפי' לרבי עקיבא שומר חנם  
הו דבאלו מציאות (ב"מ דף כט. ושם)  
לרבה לא הו לרבי טרפון דממיר  
להשתמש אלא שומר שכן א"כ לר"ע  
לא הו אלא שומר חנם לכן נראה  
דרבה לא יעמיד כלל פלוגתייהו  
בשומר אצירה אלא יאמר לכולי  
עלמא שומר חנם הו ופלוגתייהו  
בדשמואל דר"ע אית ליה דשמואל אבד  
קמא דמגלגל אבד אלפא וזו ור"א  
אית ליה דשמואל ורז יוסף כי מוקי  
פלוגתייהו בדשמואל לא קאי רבי  
אליעזר כוומיה שהוא פוסק את המלוה  
באצירה אף מדמי המשכון ולכן מוקי  
פלוגתייהו בשומר אצירה והו כר"ע  
וקאמר לימא דרז יוסף תנאי היא  
דרבה ודאי לאו תנאי דמוקי פלוגתייהו  
בדשמואל ומסיק דכולי עלמא אית  
להו דרז יוסף כו' והא דתמן בשבועות  
(ד' מג. ושם) סלע הלויתי עליו ושמים  
היה שוה דמשמע שחייב לשלם המשכון  
כשאבד מייירי שאלד בפשיעה לרבה  
דאמר שומר חנם הו:

**לא במקום שהחורבה.** ואפילו שומר  
חנם חייב דפושע הוא:

**לעולם הוא חייב עד שיחזירה**  
**בו.** היא סיפא דברייתא

דלעיל בתוספתא דב"מ (פ"ב ע"ג)  
ולחי דייק מינה ספיר דחייב בגניבה  
ואצירה קאמר: **אמר** ר"ה מורדינא  
א"ל בבבלי חייב דכיון דנקטי דלוי  
נגי ברייתא בו'. וכגון שנגנבה  
באותו ענין שנגרי ברייתא גרמו לה  
להגנב ולעיל לא אסיק אדעתיה האי  
שינוא דהשאל מלי למימר דנגנבה  
או שאבדה דלעיל מצינו קאמר אי  
נמי הך סיפא אצירה דוקא קאי  
שיגרי ברייתא גרמו לה להאבד אבד  
לענין גניבה פטור שאין גורמין לה  
ליגנב ומשום הכי צרישא דקמני  
בהדיא נגנבה לא מלי לשנוי הכי:

**אלא** אנחנו שאינה משתמרת. פי' (ט) אלא כרוח מצייה וס"מ כשומר חנם דמי דלעתה שמירתו: **קרנא** בעי רש"י. ויזון שחייב  
עצמו לשלומי בשויו אפילו נמלא שגנבו פטור מכפל: **בגזן** שטענו טענת אסמים מוזיין. חמיה אמאי מוקי לה בלסטים מוזיין  
ודחיק למימר דגנב הוא לוקמיה כגון שטענו טענת גניבה בלסטים מוזיין דגנב כגון ששמר כספים בחפירה בקרקע שאי  
אפשר לגנבם אלא במחילות תחת הקרקע דהו אונס בלסטים מוזיין או אס צא עליו חולי של טירוף הדעת או שיה נפלה עליו בלסטים  
או אונס אחר שאינו יכול לשמור בלסטים מוזיין (ב"מ דף כ"ג): על צעידת דעילי אינשי או דנס צעידת דיימי אינשי  
משכחת כפל שטוען טענת גנב צעידת דעילי או צעידת דיימי אינשי ולהנהו אמוראי דפליגי עליה התם מ"מ משכחת כדפרישית  
ומיהו איכא למימר דהכא לא חייב כיון דמשני שפיר בלסטים מוזיין וס"ל דגנב הוא ובסמוך נמי אצרייתא דפריך לא אס אמרת  
הו מלי למימר נמי וליטעמך דגזלן הוא אכתי תקשי לך דמצינו שומר שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוזיין א"ל דלוי עליו  
תשובה קשה דכפרק השואל (ב"מ דף כ"ה). מסיק עלה דקסבר האי תנא לטטים מוזיין גזלן הוא ומה בכך אכתי יש עליו תשובה דמה לשומר  
שכן שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוזיין ואין לומר דכיון דגניבה בלסטים מוזיין אבד פירכא אבד לטטים מוזיין שכיח טפי בדכמה  
מקומות פריך מחומרות דלא שכיח ועוד אע"ג דלא שכיח יכול לטעון כן ונראה לר"י דכיון שחייב הכתוב שומר שכן בגניבה וסתם גניבה  
קרובה לאונס כדאמרין בהשואל (שם) סברא הוא דככל ענין שמהיה הגניבה יחמיץ מגזרת הכתוב אפילו בלסטים מוזיין גזלן הוא ואלו על גב  
בלסטים מוזיין דהיינו שצויה דקרא פטר בו הכתוב אף על פי שאין אונסו גדול יותר ודוחקן [ועי' מוס' ב"מ מג. ד"ה אמר שמואל]:

לא

בעליה: שומר חנם פטור  
השואל (ב"מ דף כ"ד): **שחית.**  
מצי בלסטים בשדה: עד  
לעולם לאו אפילו. הניחה

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

**החזירה** למקום שיראנה אינו חייב ליטפל  
בה נגנבה או אבדה או אבדה חייב באחריותה מאי  
נגנבה או אבדה לאו נגנבה מביתו ואבדה  
מביתו לא במקום שהחזירה והא קתני אינו  
חייב ליטפל בה א"ל הכא במאי עסקינן  
כגון שהחזירה בצהרים ותרתי קתני והכי קתני  
החזירה שחזרת למקום שיראנה (ה) ושכיח  
דעיל ונפיק וחזי לה אינו חייב ליטפל בה  
החזירה בצהרים למקום שיראנה דלא  
שכיח דעיל ונפיק דלא חזי לה ונגנבה  
או אבדה חייב באחריותה איתביה **לעולם**  
הוא חייב עד שיחזירה לרשותו מאי לעולם  
לאו אפילו מביתו ש"מ כשומר שכן דמי  
א"ל מורדינא לך בבבלי חייב דכיון דנקטי  
להו נגרא ברייתא בעי נטירותא יתירתא  
איתביה רבה לרב יוסף **השב** א"ל לי אלא  
בביתו לגינתו ולחורבתו מנין ת"ל תשיבם  
מכל מקום מאי לגינתו ולחורבתו אילימא  
לגינתו המשתמרת ולחורבתו המשתמרת  
היינו ביתו אלא פשיטא לגינתו שאינה  
משתמרת ולחורבתו שאינה משתמרת ש"מ  
כשומר חנם דמי א"ל **לעולם** לגינתו  
המשתמרת ולחורבתו המשתמרת ודקא  
קשיא לך היינו ביתו הא קא משמע לך דלא  
בעינן דעת בעלים כדדבי אלעזר **דא"ר**  
אלעזר **הכל** צריכין דעת בעלים **וחזן**  
**מהשבת** אבידה שהרי ריבתה בו תורה  
השבות הרבה א"ל אביי לרב יוסף ואת לא  
תסברא דשומר אבידה כשומר חנם דמי  
והא **אמר** רבי חייא בר אבא אמר רבי  
יוחנן **הטוען** טענת גנב באבדה משלם  
תשלומי כפל ואי ס"ד שומר שכן הו  
אמאי משלם תשלומי כפל קרנא בעי שלומי  
א"ל הכא במאי עסקינן **כגון** שטוען טענת  
לסטים מוזיין א"ל **לסטים** מוזיין גזלן הוא  
לא

**אלא** אנחנו שאינה משתמרת. פי' (ט) אלא כרוח מצייה וס"מ כשומר חנם דמי דלעתה שמירתו: **קרנא** בעי רש"י. ויזון שחייב  
עצמו לשלומי בשויו אפילו נמלא שגנבו פטור מכפל: **בגזן** שטענו טענת אסמים מוזיין. חמיה אמאי מוקי לה בלסטים מוזיין  
ודחיק למימר דגנב הוא לוקמיה כגון שטענו טענת גניבה בלסטים מוזיין דגנב כגון ששמר כספים בחפירה בקרקע שאי  
אפשר לגנבם אלא במחילות תחת הקרקע דהו אונס בלסטים מוזיין או אס צא עליו חולי של טירוף הדעת או שיה נפלה עליו בלסטים  
או אונס אחר שאינו יכול לשמור בלסטים מוזיין (ב"מ דף כ"ג): על צעידת דעילי אינשי או דנס צעידת דיימי אינשי  
משכחת כפל שטוען טענת גנב צעידת דעילי או צעידת דיימי אינשי ולהנהו אמוראי דפליגי עליה התם מ"מ משכחת כדפרישית  
ומיהו איכא למימר דהכא לא חייב כיון דמשני שפיר בלסטים מוזיין וס"ל דגנב הוא ובסמוך נמי אצרייתא דפריך לא אס אמרת  
הו מלי למימר נמי וליטעמך דגזלן הוא אכתי תקשי לך דמצינו שומר שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוזיין א"ל דלוי עליו  
תשובה קשה דכפרק השואל (ב"מ דף כ"ה). מסיק עלה דקסבר האי תנא לטטים מוזיין גזלן הוא ומה בכך אכתי יש עליו תשובה דמה לשומר  
שכן שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוזיין ואין לומר דכיון דגניבה בלסטים מוזיין אבד פירכא אבד לטטים מוזיין שכיח טפי בדכמה  
מקומות פריך מחומרות דלא שכיח ועוד אע"ג דלא שכיח יכול לטעון כן ונראה לר"י דכיון שחייב הכתוב שומר שכן בגניבה וסתם גניבה  
קרובה לאונס כדאמרין בהשואל (שם) סברא הוא דככל ענין שמהיה הגניבה יחמיץ מגזרת הכתוב אפילו בלסטים מוזיין גזלן הוא ואלו על גב  
בלסטים מוזיין דהיינו שצויה דקרא פטר בו הכתוב אף על פי שאין אונסו גדול יותר ודוחקן [ועי' מוס' ב"מ מג. ד"ה אמר שמואל]:

**החזירה.** לאצירה: **למקום שיראנה.**  
נגניבה ואצירה ושומר שכן חייב צפ'  
שכיח אינשי צביתיה אבד צהרים  
**שיחזירו** לרשותו. של בעלים: מאי  
מולא צביתו וקמני חייב: **מורדינא**  
לך. באצירה בעלי חיים דחייב המולא  
נגניבה ואצירה ולאו משום שכן  
מלוא אלא משום דגניבה ואצירה  
ידעו פשיעותא היא: דכיון דנקטו  
נגרי **ברייתא**. כיון שראה שמלומדות  
הן לנאם צעי נטירותא יתירתא ואפי'  
הו שומר חנם חייב אבד שומר אצירה  
דמטלטלי פטור מנגניבה ואצירה:  
נגרי. פשיעות: **השב** השבה  
מעלייתא משמע: **לגינתו** ולחורבתו  
מנין. דסגי ליה למולא בהשבתו  
לגינתו דבעלים: **הכל** צריכין דעת  
בעלים. גונב וגזלן או אחד מארבעה  
שומרין שהחזירו צריך להודיעו  
לבעלים ואם לא הודיעו חייב המחזיר  
באחריותו: **טענת גנב.** לפטור עצמו  
ע"י גנב שטוען נגנבה הימני האצירה  
שמלאתי ונמלא שצידו הוא משלם  
תשלומי כפל כגנב עצמו דדרשינן  
בפרק מרובה (לקמן דף סג.) ואם לא  
ימלא הגנב אס לא ימלא כמו שאמר  
אלא הוא עצמו גנבו וכתב בתריה  
ישלם שנים אי אמרת בשלמא שומר  
אצירה כשומר חנם דמי משום הכי  
משלם כפל דהו צעי למפטור נפשיה  
בטענת גנב: **קרנא** צעי שלומי.  
מעיקרא כי טעין נגנבה הוה מחייב  
נפשיה לשלומי קרנא: **טענת** לטטים  
**מוזיין.** גנב מוזיין נטל הימנו בחזקה  
דקא פטר נפשיה בטענת אונס:  
**לסטים** מוזיין גזלן הוא. ובטענת  
אונס פטר נפשיה וכפל שטוען  
טענת גנב הוא דכתב דיה רחמנא  
(דכתב) וגונב מצית האיש (שמות  
כג): **גנב הוא.** ומשלם כפל וכן  
הפטור עצמו בטענת לטטים מוזיין.  
ולענין חיוב לא מחייב שומר שכן  
עליה אס אמת אמו דהא אינס:

לא

**א"ל** שאני אומר **לסטים** מוזיין **כיון** דמיטמר מאינשי גנב הוא איתביה  
**אלא** אנחנו שאינה משתמרת. פי' (ט) אלא כרוח מצייה וס"מ כשומר חנם דמי דלעתה שמירתו: **קרנא** בעי רש"י. ויזון שחייב  
עצמו לשלומי בשויו אפילו נמלא שגנבו פטור מכפל: **בגזן** שטענו טענת אסמים מוזיין. חמיה אמאי מוקי לה בלסטים מוזיין  
ודחיק למימר דגנב הוא לוקמיה כגון שטענו טענת גניבה בלסטים מוזיין דגנב כגון ששמר כספים בחפירה בקרקע שאי  
אפשר לגנבם אלא במחילות תחת הקרקע דהו אונס בלסטים מוזיין או אס צא עליו חולי של טירוף הדעת או שיה נפלה עליו בלסטים  
או אונס אחר שאינו יכול לשמור בלסטים מוזיין (ב"מ דף כ"ג): על צעידת דעילי אינשי או דנס צעידת דיימי אינשי  
משכחת כפל שטוען טענת גנב צעידת דעילי או צעידת דיימי אינשי ולהנהו אמוראי דפליגי עליה התם מ"מ משכחת כדפרישית  
ומיהו איכא למימר דהכא לא חייב כיון דמשני שפיר בלסטים מוזיין וס"ל דגנב הוא ובסמוך נמי אצרייתא דפריך לא אס אמרת  
הו מלי למימר נמי וליטעמך דגזלן הוא אכתי תקשי לך דמצינו שומר שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוזיין א"ל דלוי עליו  
תשובה קשה דכפרק השואל (ב"מ דף כ"ה). מסיק עלה דקסבר האי תנא לטטים מוזיין גזלן הוא ומה בכך אכתי יש עליו תשובה דמה לשומר  
שכן שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוזיין ואין לומר דכיון דגניבה בלסטים מוזיין אבד פירכא אבד לטטים מוזיין שכיח טפי בדכמה  
מקומות פריך מחומרות דלא שכיח ועוד אע"ג דלא שכיח יכול לטעון כן ונראה לר"י דכיון שחייב הכתוב שומר שכן בגניבה וסתם גניבה  
קרובה לאונס כדאמרין בהשואל (שם) סברא הוא דככל ענין שמהיה הגניבה יחמיץ מגזרת הכתוב אפילו בלסטים מוזיין גזלן הוא ואלו על גב  
בלסטים מוזיין דהיינו שצויה דקרא פטר בו הכתוב אף על פי שאין אונסו גדול יותר ודוחקן [ועי' מוס' ב"מ מג. ד"ה אמר שמואל]:

(א) [תוספתא דב"מ פ"א א:  
(ב) [תוספתא פ"א א:  
(ג) [לקמן קי"ח: (ד) ב"מ  
לא. ע"ש (חולין פ"א).  
(ה) ב"מ לא. (ו) לקמן סג.  
(ז) ב"מ לא. (ח) ב"מ כב. כ"ה.  
(ט) [לקמן ע"ט: (י) [שמות  
כב: (י"א) [רש"י מ"ח:]

## תורה אור השלם

1. לא תראה את שור  
אדוק או את שויו נדחים  
והתעלמת מזהם השב  
תשיבם לאדוקי:  
דברים כב א

## הגהות הב"ח

(א) גמ' דשכיח דעיל  
ונפיק: (ב) תוס' ד"ה אלא  
וכי' פי' שאינה  
משתמרת אלא כרוח  
מלחה:

## הגהות הגר"א

[א] גמ' א"ל מורדינא  
כו'. י"ב וגיטת הרמב"ם  
(א"ל) הוה (נבע"ח)  
כו' ור"ל דמייירי ג"כ  
ממקום שהחזירה אבד  
הכ"ש כבז בקרסא שלט  
(ועבדגרי"ל סימן רסו ס"ק  
ה' ומש"ש ועוד דקאמר  
משמע דידע דמשעת  
בב"מ הא"ל פשיטא ליה  
כ"כ. עין בתוספתא פ"ב  
דב"מ מולא בהמה מצו  
חייב כו' לעולם כו' ועומק'  
כאן ד"ה לעולם כו' (ומ"ש  
רש"י ד"ה החזירה לאצירה  
ל"ד דעיל דקא' אצירה):

## רבינו חננאל

החזירה למקום שיראנה  
כול', ופריך רבה, תרתי  
קתני והכי קתני החזירה  
שחזרת בעידנא דשכיח  
בעל אבדה במתא דכי  
נפיק ועילי חזי לה אינו  
חייב ליטפל בה, אבל  
החזירה בצהרים בעידנא  
דלא שכיח במתא ולא חזי  
לה נגנבה או אבדה חייב.  
ומתווב ליה טוב לעולם  
הוא חייב עד שיחזירו  
לרשותו, ופריך בבבלי  
חיים מורדינא לך דכיון  
דנקטו להו נגרא ברייתא.  
בעי נטירותא יתירתא.  
בבבלי חיים מורדינא הוהיל  
ואנקטה נגרא ברייתא. פי'  
לימר אותה להלך ברגליה  
חזן לידר.